

straks heele-
kennis, waar-
k (!) niet
stande-
nis van de
door levens-
regen wordt"
(!) — aldus
uitend (!)
n z i c h t

da (31:27)
op Hebr. 8)
dus twee on-
tig: een huis,
un-huis.

aren opstelt
rijk of bloot
is de vraag
„uiterlijk“
ks te wezen

zoolang God
Hij maar zoe-
ren, dan zou
denen op die
en te hebben,
es toe) over
van den Hel-
nen meer cor-
vendig ge-
welk recht
at is iets in-
is iets uiter-

et-persoonlijk
idien de „Sy-
boek van ge-
jd“) spreekt
wie het zaad
el, maar die
a“, omdat het
n, het andere
rstand, his-
eide, „tijdge-
zeggen: die
al, en als de
jke, in di-
w op de con-
g a a t, dan
Als Hij niet
len wij mees-
aaks met die
sten, het is
toch slechts
e? Móógt en

epen.
ik nog maar
K. S.

s. Hij klopte
zei: dank je
maaltijd, liet
F. Q. I., doch
t, aanvaardde
st Benno en
r zitten, repte
r nog al eens
gezondigd
neen?), be-
ng nog eens
en: U alleen,
Evert, Her-
aarden bijeen
olg:

ericht;
RVAL,
ast

Men was al
cort 17, maar
het tegendeel
keer en je
s., die netjes
s nog gestraft

haar punten
ebben gerap-
t) vermeld is,
doen hebben
werk op Java
u s t o c h
lg van de Ja-
ationalisme en
Japansche rijk
óó r a l l e
a z e e r g e
h e t z e n

dingswerk. ALLE zendingsvelden krijgen het probleem (van die zelfstandigheidsverklaring), zij het dan dat het hier een eigen aspect vertoont.

Natuurlijk is dat dezelfde nonsens, als wanneer die adviseur zou schrijven aan dien papa van zoeven:

Kijk eens, papa, een vrucht, die aan een goeden boom zou gerijpt zijn, kunt u soms van een kwaden plukken, want van den goeden boom zouden toch ook vruchten in den herfst komen; wanneer een vrucht van een kwaden boom gehaald is, KEN haar dan niet uit dien kwaden boom, noch den boom uit haar, want u zoudt toch van den goeden boom hebben moeten plukken. Dus: u komt in dit concrete geval toch te staan voor het meerderjarigheidsprobleem, en voor dat van een trouwvergunning; en al vertoont dit probleem bij den weggelopen knaap, hm, hm, hm, een eigen aspect, uw „moelijkheid“ is toch niet overwegend een gevolg van zijn weggelopen en zijn verbintenis met wat nog niet eens uw schoondochter heeten mag; de moelijkheid is vóór alles vrucht van uw opvoedingswerk. Zeer gewenschte vrucht. U had al lang moeten zingen: U alleen, U loven wij.

Als papa zou willen interrumpereen: maar ik wil toch eerst weten of hij meerderjarig is, en rijp voor 't huwelijk, en hij moet me eerst komen spreken in mijn eigen huis, en me niet voorschrijven, wie er bij zullen zijn als ik met hem ga handelen, of, hm, onderhandelen, dan zegt de adviseur: het tempo is zeer verhaast, in 1 jaar kan 'n flinke knaap wel 5 jaren comprimeeren, reken hem nu maar voor 21-jarig en loop maar gauw met uw schoondochter naar de kerk, om van dit huwelijk als organisme alsnog een huwelijk als instituut te maken.

De deputaten der synodocraten, deze lieden van hyper-art. 31, en dus van een revolutionair artikel 31, hebben niet bewezen, waar het op aan had moeten komen, dat n.l. 't nieuwe zelfstandige jochie metterdaad 21 jaar was, en dat zijn vrouw hem paste, en het huwelijk zuiver gesloten, en de medefirmanten eerlijk, en zijn gedrag tegenover vader behoorlijk.

Ze redeneeren zóó: de zelfstandigheid van den knaap is gevolg van 'n revolutie (slechte oorzaak), van leugen (slechte oorzaak), van verwarring (slechte oorzaak), maar alle papa's krijgen toch te doen met bereikte meerderjarigheid en geestelijke rijpheid, dus zijn de moeilijkheden vóór alle dingen een natuurlijke en zeer gewenschte vrucht van het voedingswerk (21 jaar, goede oorzaak) benevens van het opvoedingswerk (geestelijke rijpheid, goede oorzaak). Aan géén vrucht kent men een boom.

Duursema, Duursema, wilt U nog eens nadenken over uw handteekening onder deze nonsens én onder de andere nonsens van uw schorsingsbullen? Wat is Probwinoto meer dan candidaat Schilder? Die U deze vraag stelt, is..... (vult U maar in).

Tenslotte: in hun laatste inleidende woorden ontmoeten we nog eens het reeds eerder besproken formuletje „in breeder verband“. De Javaansche kerken hebben verklaard er prijs op te stellen (blijkens wat eerder gezegd is, beteekent dat: hebben al vast besloten, in hun valsche hyper-art. 31-rage), dat de vraag, OF dezelfde kerken weder zouden arbeiden in dezelfde ressorten, eerst in breeder verband zou worden beschouwd. Dat beteekent dus (om in het beeld van hierboven te blijven): of papa nog zijn bureaustoel in zijn eigen kantoor zal mogen bezetten, dat zal van zoonlief en zijn nieuwe compagnons afhangen. De ministers (b.v. ds Duursema) adviseerden Rehabeam-Ridderbos éénmaal (in 1944) naar de wijze der jongeren: sla met schorpioenen; doch adviseeren ditmaal — in 1948 — naar de wijze der ouderen: doe een oogje toe: zooveel mogelijk (!) de historisch gegroeide banden handhaven want dat is een „belang“. Die belang en-politiek drijft blijkbaar in '44 zóó en in '48 zúú.

En als U nog twijfelen mocht aan den zin van den tooverbal, in den mond der synode gestoken (de formule: „in breeder“, hm, „verband“), wel, lees dan het opschrift der door deputaten voorgestelde conclusies:

„DE CONCLUSIES van de samenspreking tusschen de delegatie van de kerken van Indonesië (liggende in het gebied van de Devan Permoesja-Waratan Gerdja) en van de kerken in Nederland (NED. HERVORMDE KERK en de Gereformeerde kerken in Nederland) betreffende de samenwerking op het gebied van de prediking van het Evangelie in Indonesië“.

We hebben hier dus conclusies van een bespreking van een bont gezelschap: een wirwar van „kerken“ op Java (van allerlei confessie) en een wirwar van „kerken“ in Nederland (Hervormde kerk, met barthiaansche professoren en synodocraten met 'n naar Oslo en zoo turend zendingscentrum, die slang aan den boezem der hiërarchie).

Het wordt tijd, dat we een eind maken aan de toch al sinistere beelddraak van dooden, die zich in hun graf omkeeren. Het op andere zij gaan liggen is existentieel op het westersche Procrustesbed, nog meer dan op den oosterschen divan.

Hoe het zij, niet wij, doch deputaten zelf doen (den

ingewijden) kond, dat er een delegatie van kerken geweest is van allerlei slag, onder welke ook de Herv. Kerk en de synodocratische.

Of deze laatste dat zelf wisten?

Ik geloof er niets van.

Maar ze krijgen hun loon thuis. Het is niet de eerste keer, dat 'n paar lieden zeggen: wij zijn een delegatie van kerken.

En of die gedelegeerden werkelijk naar DIE vergadering gedelegeerd zijn? Men zou het denken (want 't lijkt anders zoo brutaal). Maar intusschen BLIJKT: het is NIET zoo (want de heeren vertellen zelf, dat ze pas op Java zelf te hooren kregen, dat de Javanen alleen in dit „grootere verband“ verkozen te „onderhandelen“).

Ik dacht altijd, dat delegeeren was: delegeeren naar een bepaald adres.

Nu blijkt, dat de synodocraten zijn gedelegeerd met onbekend adres.

Ik noem hen dus eigenlijk niet gedelegeerden.

Maar ik zit dan ook in den kelder der stoute kinderen. Vader is aan 't dineeren gegaan met zijn ééne zoon, die verloren was en nog nooit teruggekomen is, en nu wil hebben, dat we zullen zeggen, dat hij nooit weggegaan en dus nooit gevonden maar alleen zelfstandig bevonden is.

Ja, bevinding is een raar ding — bij rare rechtspraxis. Er is 'n bevinding van Benno — Evert — Herman — Klaas enzovoort enzovoort, en er is 'n andere bevinding van Probwinoto.

Maar Ridderbos is al weer moreel verslagen, — door hem zelf. Hij heeft in '44 de mug uitgezift (wat niet geoorloofd was), en in '48 den javaanschen kemel doorgezwoegen. En de stemmen waren wéér: algemeen. Het front der zwakken. K. S.

CONFESSIE EN ORGANISATIE, (SLOT).

We geven thans het slot van drs v. Dijk's artikel (en voegen weer hoofdletters in, die verwijzen naar onze tegen-opmerkingen):

Daarom versta ik Marnix wél, als hij toorn tegen hen die met schoone woorden of de pluriformiteit van ons belijden over hun concrete schuld aan de gescheurdheid der kerk trachten heen te praten, tegen hen die van hun in de kerk persoonlijk aanvaarde en beleden belijdenis buiten de kerk zich om allerlei oorzaak willen losmaken. Maar ik versta het niet als men de belijdenis wil beperken tot de kerkelijke belijdenisgeschriften (A) en dan zegt dat deze belijdenis het leven moet dragen. Gods Woord moet ons leven dragen en voeden (B). Dan zal ons leven belijdenisvruchten voortbrengen in en buiten de kerk. Zoo zag, men ik, ook A. Zijlstra het, toen hij op 2en Paaschdag 1937 in de thans weggebardeerde Noorderkerk te Maassluis in zijn referaat over Dr A. Kuiper en de souvereiniteit in eigen kring ons als jongeren op het hart bond, dat „Dr Kuiper's leer van de souvereiniteit in eigen kring niet is een wijsgeerig systeem, maar een geloofswaarheid in den strijd des geloofs voor heel het leven in steeds grooter helderheid gegrepen en geleerd“, en dat „wij zoo ook deze waarheid moeten belijden en beleven“ (C).

Het is dan ook niet op grond van een wijsgeerige theorie of van een bepaalde hanteering daarvan, zooals Dr Schilder meent te moeten aannemen, doch in overeenstemming met deze door A. Zijlstra en velen met hem beleden geloofswaarheid, dat onder ons het hanteeren van een accoord van kerkelijke gemeenschap als noodzakelijk criterium voor het samen werken in een Christelijke organisatie wordt afgewezen (D).

Wie de zaken zoo ziet, vindt ook na het kerkelijke conflict geen directe aanleiding om zich uit allerlei Christelijke organisatie terug te trekken (E). Hij werkt voort, zoolang hij kan, bouwend op het eenig fundament van Gods Woord (F), naar de mate van zijn krachten (G) op de plaats waar hij staat (H). Hoe moeilijk het ook valt om na wat in de kerk is geschied met bepaalde personen in één verband te werken, zooals hij in kerkelijke vergaderingen alleen kerkelijke zaken wil behandelen, zoo forceert hij ook niet in verenigings- of partijverband conflicten over zaken die daar niet aan de orde zijn (I). Maar 't is zijn vurige bede, dat de HEERE, Die in Zijn kerk reformatie, terugkeert tot Zijn Woord gaf, degenen die Hij daartoe verwaardigde, nu ook zoo begiftige met wijsheid en inzicht t.a.v. hun roeping in dezen tijd, dat zij op de plaats waar Hij ze stelde tot een hoofd en niet tot een staart en zoo het leven tot een zegen worden (J).

Scheveningen. C. VAN DIJK.

Tot zoover drs C. v. Dijk. Hier onze tegen-opmerkingen:

A. Drs v. Dijk ken ik als eerlijk man, die er niet van houdt, met woorden te goochelen. Maar daarom versta ik zijn bedoeling des te minder. Kent hij bepaalde „belijdenisgeschriften“, die niet „kerkelijk“ zijn? Vergeet niet, dat „kerkelijke“ belijdenisgeschriften van de kerk zijn, en dat tot de kerk ook behooren: juristen, geologen, bankiers, medici, technici, natuurkundigen, zoölogen. Die zeggen allemaal: dat geloof ik met het hart en belijd ik met den mond, en ze zeggen dat ieder met zijn eigen kop-vol-zorgen.

B. Die tegenstelling lijkt me meer suggestief dan zinvol. Als iemand beweert, dat de inhoud van Gods Woord is vervat in het belijdenisgeschrift, dan bedoelt hij toch: als die belijdenis (inhoud) mijn leven draagt, dan draagt de Schrift (inhoud) mijn leven? Wij vergeten hier niet, dat het recht van revisie der belijdenis altijd overblijft, wijl ze aan de Schrift appellabel is. Maar die regel geeft toch geen verloop tot een generaal-disputabel-stellen of tot een partieel buiten-werking-stellen der confessie? Zoo-

lang men niet terugneemt of althans opschort de verzekering: „wij gelooven met het hart en belijden met den mond“, zóólang dient men aan te nemen, dat de sprekers meenen wat ze zeggen.

C. Zie over deze passage ds H. J. Schilder in ons vorig nummer (bl. 183, kolom 3). Ik geloof, dat ik ook zelf in 1937 zoo zou hebben kunnen spreken in Maassluis, en toch evengoed vandaag zou mogen vragen, aangehoord te worden in mijn bedenkingen tegen wat tegenwoordig van Kuiper's spreuk („souvereiniteit in eigen kring“) gemaakt wordt, en tegen de details van Kuiper's eigen rede over dit onderwerp.

D. Zoodra de heer Van Dijk mij zou kunnen aantoonen, dat de inhoud der confessie niet rechtstreeks te maken heeft met wijsgeerige vragen, zal ik gaan prakkiseeren over de vraag, of de Vereeniging voor Calvinistische Wijsbegeerte soms ter zake van doelstelling en grondslag op één lijn komt te staan met een kruideniersvereniging, een Oranje comité, een inkoopersorganisatie. Maar ik zal dat niet éerder doen. Want voorloopig blijf ik bij mijn meening, dat de confessie in elk artikel rechtstreeks filosofische vraagstukken raakt en diennangaande beslist. Zij zelf rekent trouwens herhaaldelijk af met filosofen: stoïcijnen, epicuristen, manicheeërs, socinanen, wederdoopers, jezuiten. Zijn deze heeren soms niet filosofisch geïnteresseerd?

E. Behalve, als de zaken van het kerkelijk conflict (bejegeningsnorm, ik hoor Dooyeweerd er al over, promissie en pollicitatie, federaal verband, gelding(!), teeken, openbaring, regering der Kerk, en haar structuur) rechtstreeks de calvinistische filosofie aangaan. En ook: behalve, wanneer de goede trouw geschonden wordt, en zij die moesten vóórgaan in de trouwbetoening achteraan komen, en straks weggelopen. Ik herhaal: niet wij trokken ons terug, maar al die niet vrijgemaakte dominees van de V. C. W. trokken zich terug van de menschen die hun strijd gestreden hadden. Ik dacht, dat de filosofenclubleiding moest en zou durven geven aan het volk, ook al zou rechts en links de bodem, waarop zij met hun voormalige zekerheden stonden, scheuren.

F. Ja ja, dat beteekent alleen iets reëels, en is alleen dan te onderscheiden van het leuzen-gedaas op een „meeting“ of „toogdag“, indien „bouwen op het Woord“ voor de sprekers der confessie op het oogblik van hun spreken zeggen wil: „bouwen overeenkomstig de belijdenis“.

G. Dat is een gróóf woord: naardemate zijner krachten. Heeft hij soms ook de „kracht“, om op Maandagavond nog eens de longen met lucht te vullen en te zeggen wat hij ook sprak op Zondagavond: wij gelooven allen met het hart en belijden met den mond? Als hij die kracht op Maandag mist, geloof ik niet, dat hij haar als kracht op Zondag had..... Heeft hij soms ook de kracht, om zijn kinderen thuis, en zijn medefilosofen in de V. C. W., BREEDER te onderscheiden dan in het doopsformulier staat? Daar moet hij dan de kracht hebben (want hij heeft!) „ja“ gezegd het Praeadvies („breeder“ onderwijs) bij te vallen van harte dan wel af te vallen, óók van harte Want daar begint de vraag naar het breeder onderwijs dan het doopsformulier geeft.

„Naardemate zijner krachten“ — pas op voor toogdagen-stijl-routine.

H. In de V. C. W. staat men op de plaats der leiders van een volk, der voorgangers.

I. Juist dat is de kwestie: hierboven betoogden we, en we verwezen reeds naar wat anderen zeiden, dat de zaken allemaal wél aan de orde zijn.

J. Zie mijn rede, lasig geleden, over „Kop en Staart“ en ge weet, dat ik dit doen, alsof de zaken van 1944 niet aan de orde zijn in de V(ereniging voor) C(alvinistische) W(ijsbegeerte) een verandering van „koppen“ in „staarten“ acht, en zulks binnen de vereeniging zelf. Het is gemakkelijker gezegd dan bewezen, dat het p u n l i j k e gespreksthema niet aan de orde is. Maar als de leden der V. C. W. hadden gedaan wat ze theoretisch hebben beleden, dan zou de kerkelijke leugenachtigheid en misdadig grootendeels gestuit zijn. Het was niet best, toen ook andere V. U.-instanties mechielpen om bepaalde leden der V. C. W. te helpen uitstooten in den wijngaard van Utrecht, Rotterdam, V. U. zelf. Het bewees alleen maar, dat ze n ú de zaak der V. C. W. onschadelijk achtten. Nu, — d.w.z. nadat gebleken was, dat blaffen en bijten twee zijn.

De verleende steun was geen erkenning van positieve wetenschappelijke verdienste, doch van negatieve hulp in het maskeeren van de gruwelstukken van 1944. Het was de ergste belediging, die men den heeren der V. C. W. kon aandoen nadat ze jaren lang met den nek waren aangekeken. Nog meer beledigend, dan de aan ondergeteekende in '44 gedane aanbiedingen tusschen schorsing en afzetting. K. S.

1) Minstens twee keer: den ééne keer bij het doopvont, den anderen keer bij de intrede in de V.C.W.

CORRECTIE.

In ons vorig artikel, bl. 184, kolom 3, regel 8 van onderen (te beginnen bij het slot van het artikel) stond: 1947. Lees 1944. K. S.